

Povodňové zakázky: stavaři se těší, ale ...

Author: SF/pb | Published: 14.06.2013

Podíl středních a malých firem, které se chtějí do povodňové rekonstrukce zapojit je menší (56 %), což je dáno zejména jejich větší regionální orientací - podílet se povodňových zakázkách chtějí hlavně firmy z postižených lokalit. Na rozdíl od velkých firem by jim ovšem tyto zakázky mohli vylepšit obrat výrazněji, tj. meziročně o 16 %. Podílet se na opravách chtějí at' již napřímo nebo formou subdodávek pro větší společnosti. „Po zkušenostech z povodní 2002 očekáváme, že odstraňování povodňových škod bude spíše příležitostí pro malé, místně příslušné firmy,“ potvrzuje Pavel Pilát z Metrostavu. Souhlasí s ním i Radim Martínek ze společnosti VCES k tomu dodává: „Z pozitivního dopadu mohou těžit zejména menší stavební firmy, ale i firmy působící v oblasti infrastrukturních a vodohospodářských staveb.“

Při opravách soukromého majetku se zase očekává výrazně zapojení živnostníků. „S tím ale souvisí problém, že v době maximálních letních nasazení budou tito živnostníci na větších stavbách chybět,“ upozorňuje Tomáš Kočí, ředitel společnosti Kočí. Odstraňování následků povodní stejně tak přinese příležitosti i pro dodavatele stavebního materiálu.

Pomoc, nikoli spása

Peníze at' již z privátních zdrojů nebo uvolněné ze státního rozpočtu na opravy majetku poškozeného povodněmi českému stavebnictví pomohou, ale nezachrání jej. „Roční obrat českého stavebnictví je více než čtyři sta miliard korun. Proto částky, které chce vláda uvolnit a které jsou v řádu jednotek miliard, pokles trhu nezastaví. Mohly by ale současný propad sektoru částečně přibrzdit,“ hodnotí situaci Jiří Vacek, ředitel výzkumné společnosti CEEC Research. „Stavebnictví jistě pomohou zakázky plynoucí především z výstavby dopravní infrastruktury poničené povodní. Nesmíme ale podléhat iluzím, že se všechny problémy tohoto sektoru vyřeší tím, že stát uvolní více finančních prostředků. Po nutných opravách bude důležité podporovat dlouhodobé kroky, v rámci kterých se stát bude chovat racionálně a vytvářet efektivní, smysluplné rozvojové investiční programy. Ty by měly cílit na dobudování potřebné infrastruktury, zejména dopravní a energetické, ale také na energetické úspory v souvislosti s renovací budov,“ uvedl nedávno k problému ministr průmyslu a obchodu Martin Kuba.

Kdo je první na místě, vyhrává

Stavební firmy chtějí na získání zakázek vynaložit značné úsilí. Jejich zaměstnanci je budou monitorovat především na profilech zadavatelů a ve Věstníku veřejných zakázek. Spoléhají ale také na vlastní aktivity, zejména v první vlně nejvíce akutních oprav, kde mohou být zakázky zadávány i bez standardního výběrového řízení. Část firem, především velkých (44 %), již v úvodu povodní vyslala svoji techniku, aby pomohla zabránit nárůstu škod nebo usnadnila jejich rychlé odklizení. Zároveň je to z jejich strany dobrý marketingový tah s cílem získat zakázky v první vlně rekonstrukcí. Zakázky na opravy škod budou zadávány ve dvou hlavních fázích. První vlnu budou tvořit ty zadané v případě nouze a tedy bez výběrových řízení. Není u nich obvykle přesně stanoven rozsah díla - a tedy ani cena. To přináší riziko jak pro investora, například ve formě možné úhrady přemrštěných nákladů, tak ale i pro stavební společnosti ve formě nadstandardních rizik. Podle 53 % velkých společností a 34 % malých a středních firem budou také zakázky realizované tímto způsobem mít vyšší marži, než je běžná úroveň u standardních výběrových řízení. Mezi stavebními firmami ale panují obavy z toho, že by v této fázi mohlo docházet ke zneužití veřejných prostředků, obává se toho 76 % ředitelů stavebních společností. „Zadavatelé by zároveň měli být v případě jednacích řízení bez uveřejnění, které je možno využít právě v případě živelních katastrof, ostražití a měli by zahajovat zadávací řízení bezprostředně po vzniku přírodní pohromy, v opačném případě riskují porušení zákona o veřejných zakázkách,“ poukazuje na možná úskalí a důsledky nesprávného výkladu zákona Robert Pergl z Komory administrátorů veřejných zakázek.

Standardní průtahy?

V druhé fázi rekonstrukcí bude výběr dodavatelů realizován již formou standardních výběrových řízení. Tu zase mohou poznamenat průtahy řízení (např. v důsledku odvolávání neúspěšných uchazečů a dlouhého rozhodování ÚOHS), které mají neblahý vliv na délku celého výběrového řízení a zejména pak na počátek realizace stavby samotné. Podle mírně nadpoloviční většiny ředitelů firem (54 %) k realizaci většiny objemu prací na základě jejich předchozích zkušeností dojde až v příštím roce nebo letech následujících. Objevují se rovněž ale i další obavy. „Očekávám složitý průběh zadávání zakázek, protože se veřejní zadavatelé budou určitě obávat následujících kontrol protikorupčních bojovníků,“ říká Petr Čížek z firmy Swietelsky stavební.

Problémem by také mohlo být přeprodávání zakázek mezi firmami. „Jak ukazují výsledky výzkumu, podle 88 % ředitelů stavebních společností by zadavatelé měli trvat na výběru subjektů, které budou většinu prací realizovat svými pracovníky,“ doplňuje Jiří Vacek.

Důležitým bodem bude také zajištění potřebné kvality stavebních prací, která se zejména v poslední době ve spojení s probíhající cenovou válkou na trhu stala velice významným tématem. Zdeněk Jeřábek ze společnosti INFRAM proto tvrdí: „U prací spojených s odstraňováním povodňových škod je nutno myslet na koordinaci a technickou optimalizaci všech prací, což je úkol pro inženýrské a projekční firmy. Jedná se o celý cyklus přípravy akcí, který zde musí být samozřejmě maximálně účelný, nesmí práce zdržovat, nicméně na tuto oblast se nesmí zapomínat. Například podcenění technického dozoru by se mohlo vymstít při jednotlivých realizacích, zvláště pak u prací spojených s infrastrukturou.“

Foto: Soukupová, B.

14.06.2013 08:29, SF/pb